

Εξακολουθεί ο Αμερικανός πρόεδρος να είναι πλανητάρχης;

Γιάννης Μηλιός

Ο ηγέτης της μεγαλύτερης οικονομικής, αλλά πολύ περισσότερο στρατιωτικής δύναμης του πλανήτη παραμένει πάντα, με μία έννοια, «πλανητάρχης».

Από εκεί και πέρα, αν ο όρος «πλανητάρχης» έχει ένα επιπλέον περιεχόμενο, δηλαδή παραπέμπει στον «ηγεμόνα» των παγκόσμιων εξελίξεων, στη δύναμη που εκμεταλλεύεται την ισχύ της για να «χαράζει κατευθύνσεις» που εκφράζουν τις ιθύνουσες δυνάμεις και των άλλων ισχυρών κρατών του πλανήτη, τότε τα πράγματα περιπλέκονται. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για μια δυναμική σχέση που οφείλει να επιβεβαιώνεται κάθε στιγμή, ιδίως αναφορικά με γεγονότα «ιστορικής σημασίας».

Η διαχείριση της εξελισσόμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης έδειξε ότι οι ΗΠΑ δεν έχουν σε κάθε περίπτωση εξασφαλισμένο τον ρόλο του «παγκόσμιου ηγεμόνα», τουλάχιστον στο επίπεδο που αφορά τη διαχείριση της συναίνεσης των «από κάτω» προς την εξουσία.

Το αμερικανικό σχέδιο Paulson ακόμη και σε επίπεδο προθέσεων δεν προχωράει σε κάποιου τύπου «εξυγίανση», πράξη η οποία πρακτικά θα έπρεπε να βάλει νέους κανόνες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αυτό που στην πραγματικότητα φαίνεται να ενδιαφέρει το σχέδιο – σε αντίθεση με το ευρωπαϊκό σχέδιο που εισηγήθηκε ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπράουν και το οποίο προβλέπει κρατικό έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αντίστοιχο με το ύψος δημόσιας χρηματοδότησής τους – είναι η στήριξη συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών ομίλων απέναντι σε επιθετικές εξαγορές. Το σχέδιο εξαγοράζει τα «τοξικά προϊόντα» σε τιμές που μένει να προσδιοριστούν σε σχετικούς πλειστηριασμούς, φροντίζοντας παράλληλα να επωφεληθούν οι «επενδυτές» από τη βελτίωση των οικονομικών των σχετικών traders.

Στο ίδιο μήκος κύματος, η απόφαση της πρώτης πρόσφατης μικρής «συνόδου κορυφής» της ΕΕ στο Παρίσι είναι ενδεικτική του ότι οι ΗΠΑ μπορούν να διατηρήσουν τον ηγεμονικό τους ρόλο «ελλείψει αντιπάλου». Οι ευρωπαίοι ιθύνοντες με περισσή αλαζονεία προέβησαν σε συστάσεις για αντιμετώπιση των προβλημάτων από κάθε χώρα ξεχωριστά, επισημαίνοντας μάλιστα ότι αυτό πρέπει να γίνει «με σεβασμό στο σύμφωνο σταθερότητας και τους κανόνες του ανταγωνισμού».

Αντίθετα, η απόφαση της δεύτερης πρόσφατης συνόδου, υιοθετώντας την πρόταση Μπράουν υπό την πίεση χρηματοπιστωτικών εξελίξεων που έδειξαν με δραματικό τρόπο την αναποτελεσματικότητα των μέτρων της πρώτης, έδωσε στην Ευρώπη το ρόλο της «δύναμης» που μπορεί να υποδεικνύει λύσεις για την παγκόσμια οικονομία και κοινωνία.

Εντούτοις, είναι αμφίβολο αν η Ευρώπη μπορεί να λειτουργήσει με συνέπεια και συνέχεια ως «παγκόσμιος ηγεμόνας». Ο οικονομικός και πολιτικός συντηρητισμός που συνέχει τις ιθύνουσες τάξεις στη γηραιά Ήπειρο θέλει το κράτος να συμμετέχει στο παιχνίδι των αγορών με αγοραίους όρους. Μάλιστα οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήταν ρητές και «πρωτότυπες»: οι κρατικές ενισχύσεις προς παραπαίουσες τράπεζες θα μετράνε στο χρέος αλλά όχι στο τρέχον έλλειμμα. Ενώ ενισχύσεις στους χαμηλοσυνταξιούχους και άλλες «αντιπαραγωγικές» δαπάνες, σύμφωνα με τα ταξικά μαθηματικά τους, είναι «ευθέως ελλειμματικές»...